

Päärnažä'sšvä'lddšee'kk da sää'mvuu'din jälstee'ji päärnai teivvmõõžž

Äi'gg: 20.9. čiäss 9:00–11:00, 21.9. čiäss 8:30–10:30 ja 12:00–14:00, 22.9. čiäss 8:45–10:45

Päi'kk: Ougglösteivvmõš

Päi'k ä'lnn: päärnažä'sšvä'lddšek Elina Pekkarinen, jeärbužtu'tkkeei Anton Schalin, sää'mtee'gg nuõripiisar Elli-Marja Hetta de

- 20.9. u'čtee'l da 6 pââiškooulâkksaž päärna (nuõrttsäämas)
- 21.9. čiäss 8:30 kue'htt u'čtee'l, 6 pââiškooulâkksaž päärna (tä'vvsäämas)
- 21.9. čiäss 12:00 u'čtee'l, 7 pââiškooulâkksaž päärna (tä'vvsäämas)
- 22.9. u'čtee'l ja 8 pââiškooulâkksaž (aanarsäämas)

Päärnažä'sšvä'lddšek teeivai sää'mvuu'din jälstee'jid päärnaid õhttsažtuâjast sää'mtee'gg nuõrisuâvtõõzzin čõhčmannust 2021. Teivvmõõžžid jä'rjste õhttsõ'žže nellj, što mie'ldd vuâžžu vuässõõttjid jee'res sää'mvuu'din da pukin sää'mkiõl ä'rttlin Lää'ddjânnmest. Teivvmõõžžin ku'lle päärnai vuâinnmõõžžid õõutverddsazvuõđâst, da tõin teâddjõ've jeärbõ'žžen sä'mmlažvuõđ miârkkto'sse, sää'mkiõli âânnmõ'sše, vuu'd kääzzkõõzzid da kulttuu're de ku'kes jäämkõõskid koll'jeei tee'mm.

Sä'mmlažvuõtt mie'rkkii nuõrid vuâ'ppõsu'vddjid ouddmiârkkân jie'nnkiõl da sookk, kââ'tt leävvnii Lää'ddjânnam raaji åålgbealla. Sä'mmlažvuõđâst vääžn'jummsen kiččlõ'dde kiõl da soogg lââ'ssen eeu'nid, musiikk, noorõõttmõõžž, neâvv da pihttâz, puõccu da pie'nne de luâđ rääh da puu'ttesvuõtt. Vääžn'jummsen õ'nne rääh kuullâd da šõddâd sä'mmlažvuõ'tte: “Lij pue'rr lee'd tän kulttuu'rest, piâssâd jealltâ'tted kiõl da kulttuur,” tuâddai õhtt vuâ'ppõsu'vddjin. Sä'mmlažvuõđ äärv kiččlõ'dde puârrnemârra ouddlest.

Sää'mkiõl mätt'tõs da vuei'tlavžvuõđ ââ'nned kiõl vaajtâ'le vooudlânji. Õõutâst tä'vvsä'mmlast ä'rttlest miålggâd puk mätt'tõs lij vuâžžamnalla säämas, da tän ä'rttel mätt'tõõttjid tä'vvsää'mkiõl leäi še ravvsab gu lää'ddkiõl. Aanarsä'mmlaž ä'rttel mätt'tõõtti le'jje sää'mkiõl klaassâst, ko'st mätt'tõs leäi aanarsäämas leša mätttkee'rj le'jje läâddas. Nuõrttsää'mkiõllsaž ä'rttlest kuei't sää'mkiõl mättčiäss lââ'ssen jee'res mätt'tõs leäi

leämmaš vuäžžamnalla säämas, leša gu vä'lddvue'zz jie'nnkiöll leäi lää'ddkiöll, mätt'tö'tte sij läädas. Nuu'bbest tâ'vvsä'mmlast ä'rttlest sää'mkiöll mätt'tös leäi pái kue'htt mättčiáss neä'ttlest.

Jäänbō'sse ää'n teivvum pärnaid päai'k mainsted säämas liä sami occanj, da kiöll silttummuš kiččlō'dde tō'nt uu'ccbō'žžen. Si'jjid lää'ddkiöll leäi vuöss-sâjjsaž kiöll škoolâst, taaurōžži da puärrsivui'm de kääzzkōžzi, mâ't-a tiörvâsvuōtthuōl äššōōttâmkiöllan. Pie'kč mainste, što le'jje leämmaš sää'mkiöllsaž pei'vvpäai'kest, leša gu škoolâst sää'mkiöllsaž klaass le'be mätt'tōžž lokku vää'ldkâni mainste vuöss-sââ'jest läädas, lij kiöllsilttummuš mâŋŋa tâ'st huänn'nam. Sää'mkiöllid kiččlō'dde ärvvso'žžen da tōid haa'lee mättjed lâä'zz.

Sää'mkiöllsō'žže kulttuurta'rjjo'sse šiōttlō'vve jee'res nalla kiöllsiltteem mäainast. Vuä'ppōsu'vddi mainste, što siōmm pärnaid lij ta'rjeemnalla ouddmiârkkân televisio- da radio- ohjâlm pukin sää'mkiöllin, leša sij tuäivvu jeänab nuōri mediata'rjjožž pukin sää'mkiöllin. Sää'mkiöllsō'žže musikka'rjjo'sse tuäivvu määngpeällsažvuōd ä'rbbmusiikk da räap-pa'ldde. Nuu'bbeld to'bdde, što sää'mkiöllsaž mediata'rjjo's kuâđđai jâkksen, gu kiöllsilttummuš ij pōžž mie'ldd lää'ddkiöllsaž jie'llempirrōžžâst. Vie'rr kiöll uu'ccbō'žže ää'nmō'žže ij kuuitâg puättam älsmōōvvâm vää'nest: pärna mainste haalâst ää'nned sää'mkiöll määngpeällsō'žžen, leša tōn äänmō'sše ij ōōutkeârddsânji leäkku ri'ttjee'jen vuei'tlvažvuōtt juō'kčpeivvsast jie'lmest.

Pääđäai'j vuä'ppōsu'vddi mainste što sij staarjō'tte älgganâärmōžž, väzgmōžž, musiikk, puäžhâämimid, moottorpie'kčjin vuejmmōžž, kälkkummuš, tancâmkkâä'lzin vuejmmōžž, kue'llseellmōžž, da frisbee golf, ns. miâlggâd jioččnâid šlaajid. Staarjōōttâmvuei'tlvažvuōdi ōccnjažvuōd kiččlō'dde šurrân vä'žžlō'žžen juō'kč ä'rttlest da vuä'ppōsu'vddi peägge tōn pââimōssân aarg vää'nnen. Vuä'pstum staarjōžž jâ tai pärnai jie'llempirrōžžâst čuu't jiännai ni leäkku, gu jäämkōōsk liä ku'kes, jâ-ka staarjōžžid käunnai vuä'pstei le'be päai'k. Ōōutâst vuu'dest staarjōstoimmjummuš lij jä'rjstum škoolâst, kâä'tt sii'skäimm vä'žžlōžži diōtt lij jouddum piijjâd kidd. Staarjōžž Lää'ddjânnam maalâst leäi kullum pái ōōutâst vuu'dest.

Ōōutâst ä'rttlest škool vuei'tlvaž serddmōš siirdcōōttâmpaai'kid sii'skäimmvä'žžlōžži diōtt tuejjii huōl, gu tâ'l škoolmä'tkč kokknōōvči sōrgg 90 kilomettar ärrses. Pie'kčkin nuōrin škoolmää'tk liä ju'n änn'jōžžstes samai kuu'kč, mii kuu'kčad škoolpeeiv'v täujja kookkas jeä'kčespeivva. Nuōr mainste še, što škoolâst ij vuäžž teänab

kōskkpei'vvpormōōžž mánŋa kōskk-kooska, ij-ka kaaupâst vuäžž jie'lled koronarää'jtōōzzi diōtt, nu'tt što vuäittmōš vuäitt lee'd lō'sses lopp-pee'vest. Ku'kes jäämkōōsk vaiggō'tte še taaurōōžž teivvmōōžžid da bläävjōōttmōōžž: škooulau'tte oōlgi kīrggned.

Staarjōōzzi da pāāđāāi'j lāā'ssen nuōr smeä'tte juätkkmätt'tōōzzi da jie'llemvue'jji vuei'tlvažvuōđid. Vuu'dest jeä'la vuei'tlvažvuōđ mätt'tōōttād le'be kaunnād tuājj juō'kk niōggōsämmta, ba jii'jjes niōggōōzzi čōōđtōs vuäitt mie'rkkēed jie'llemvuu'd da jie'llemvue'jji kuāđđmōōžž. Nuōr to'bdde sâā'jes risttreiddsōssân da še stressjee'jen: lij haal ā'lnnâā'nned sää'mkiōl, kulttuur da jie'llemvue'jji seämma äāi'j, gu jii'jjes

Oou'dab vuāra pāärnažā'sšvä'lddšek teeivai sää'mvuu'din jālste'e'jid pāärnaid ee'kkēn 2007, da tā'l pāärna mainste kīōrddmōšstes egšōt tāujja negatiivlaid ouddjuurid da čārstummšid. Tāt ä'sšvue'kk vaikkte'čči puārrnemārra ee'jji mie'tt, tō'nt āā'n teivvum pāärna jiā mainstam što le'čči kīōrddām nākam aktiivlaž čārstummuž gu hää'rvel'd. Tāt ij kuuitāg miārkkšōōvv, jiā-gu māka sā'mmlaid puōttlōōvvtči ouddjuurd da vaajtōōlli čārstummuž. Kīōllaž vuōiggādvuōđ jiā māāngin vue'zzin tāi pāärnai jie'lmest teāuddai, da sij to'bdde teāđte'mesvuōđ da ouddjuurid sā'mmlažvuō'tte koll'jeen. Nuōr mainste, što jee'resä'rnn Lää'ddjānnmest jālsteei le'be ālggjānnmin puō'tti oummu jiā ni voo'ps teāđ samai ni māi'd sää'mkiōlāst, kulttuurāst le'be jie'llemvuō'jji, da pāärna kīččlō'dde turiisti eksotikkvā'stem kīččlōōgg jätt'tee'jen – mātmin leāi še kīččlōōdmōš tō'st, što turiist pue'tte čuāllu'sest pōrttšillju sniimmād puōccid le'be sni'mme si'jjid sää'mmpihtsin lāā'vtāā. Nuōr mainste še vee'resoummid mātmešt oōmšōōttmen jie'llemvue'jji ānn'jōžāiggsažvuōđ.

Teivvmōōžžid vuāssōōttām pāärna tuāivvu, što sā'mmlažvuōđāst oōlgči lee'd jeānab teātt vuāžžamnalla, što tōid koll'jeei ouddjuurd occne'čči. Sij teā'ddee, što sā'mmlažvuōtt lij māāngāā'blkaž da jie'lli kulttuur, ij-ka leākku pāi oōut sää'mmkulttuur da kīōl. Nuōr teāđste ouddmiārkkân mā'tkkēemjie'llemvue'jji miārkkōōzz, leša tuō'tte, što luāttpirrōōzzi vue'kk lij vuōi'ggest čōōnnōōđāst māāngai sää'mvuu'din jālste'ji jie'llemvuākka, mōōn māāi'nest Jiōŋŋmiār ru'vddčuōkku de āimm-muuttās cāu'nne pāärnain jiānnai huōl.

Puāzjie'llemvue'jji māāi'nest kīččlō'dde še vā'žžlō'žžen, što naau'di še'llemlāā'v juākkā'vve jāānmōssân sau'je da nuōrttja. Huōl coouni še jāāttmōōžž kalšmōōvmmōōžž puā'lddemaunnāz hāā'ddpāā'jeem mie'tt. Sagstōōllmōōžžin kīddee vuāmmšōōzz kääzkkōōzzi hue'nes vuāžžamvuō'tte pāärnai jii'jjes jālstemvuu'din, seämma gu nuōri miōlltiōrvāsvuōttvā'žžlōōzzid, miōlltiōrvāsvuōđ kääzkkōōzzi samai hue'nes vuākka, da sokkie'llu'ccbōōzzi nuōri jie'llemvuākka.